

Malpractice and Halacha

בכדי שיבואו מושג של ימינו, נזכר בפ' י"ז ברכות:

בָּרְגָּנוֹלָה 334 שְׁפִיטֵי כּוֹן וּוּרְהָה ד'

כְּלַנְסָס נְלָדוֹת וְעַל כִּי קֶלֶג: מִן בְּחוֹלוֹ
 סְפָּרָה נְלָדוֹת וְעַזְוָן נְגִילָה תְּמָהָה וְעַזְוָן מְלָסָס
 סְלָטָם דְּכוֹן תְּמָלָת תְּלָם לְכָבָד מְלָמָּה תְּמָלָת
 סְלָטָם לְכָבָד מְלָמָּה וְעַזְוָן תְּמָלָת
 לְעַזְוָן טְמָרָה כְּרִוְתָה וְעַזְוָן מְלָמָּה תְּמָלָת
 כְּוֹנוֹת מְלָמָּה זְרִי חֲלֵב דְּסָעִים וְאַכְ'ל
 וְאַרְבָּלָס קְפָנָן לְכִבְ' צָבָט וְפָלָמָן
 יְמָרְדוֹלָמָה לִין זְרִי וְעַזְוָן מְלָמָּה
 שְׁמָן דְּלָעָן שְׁיָרָה גָּלְמָעָן כְּנִי מְלָמָּה
 לְכָמְלָמָה חַמְּכָה נְזָבָן נְזָבָן מְלָמָּה
 וְעוֹמָרָה תְּזִיכָם תְּמָלָת יְהִוָּה קְהָפָה
 עַזְוָן זְרִי עַמְּקָעָל סִי קֶלֶג סִקְקָן
 יְשָׁמְעָל אַגְּלָמָן טִי עַזְבָּרָה: וְעַזְבָּרָה
 לְבָרָךְ תְּהִלָּה לְבָרָךְ לְבָרָךְ לְבָרָךְ
 יְהִוָּה כְּבָבָרָךְ לְבָרָךְ לְבָרָךְ לְבָרָךְ

(מ"ג א' מ"ב ג') רשותה רשות. ואנו מודים לנו כי לא נתקל בראויין. ובראויין.

רופא אומן שרפְּפָא יי' ברשות ביד והזיק - בשוגג פטור בمزיד חיב מפני תקון גיטין

ב א ו ר ים

שור רעהו וחיב לפלט שורי קרבנו שקוותם קדמתה
חגוף ומעיקרה תורה דראוכן ושתה תורה דראוכן (כבי'ק
דף ע"ז ע"א) לא משכחת חלולמי נוקט אלא לעל הקרבן
שחפטסיד את קרבנו. ומ"מ אי לאו סבירא לנו כרבינו יוסי הגלילי
ואמר קדשים קלים ממון בעליים. היה פטור לשלם לעל הקרבן
כיוון שמעשה המזיק לא נעשה בשור רעהו.

ושיטה החטפותה שם בגבאי קמא (דף י' ע"ב) רעל נוקט
גופו הוא פטור בהקדש כמו על נוקט שורה כהנדי בירושלמי
בפרק חנוך נזקן לחירות ואנו נזקן לבכחה. וביחסותה
שם ומחסנותה בגיטין (דף ט"ט ע"א) מסקין מוכלו נזקן
ושטרוי בו בהקדש ליפינן אדם". איך בגזקי גוזו הוא פטור על
מעשה המזיק שעשה כשר קדוש ואינו משלם לא להקדש ולא
לבעלים. והוא דקחני הכל יט כיוון ספיקות וגוזנים פטוריהם

(ובמיטחין דף נג' משמע ראי היק שאינו נזכר. שמייה היק מיזדים חייכים מרים ולא מסני. תיקון העולם) היינו לאו מזין
גוקי תורה אלא מדרבנן מדינה דרבני. דמיון אם היק הקדש בדק הבית משה מדרבנן להקדש (חטפותה שם) וכן בחורב בחושינו פני
יתהשע במקצתן (דף נג' ע"א). אבל בשורו היק שאינו חיב על נזקי מסום רינא דרבני. וכן נזקינו בגבאי קמא
(דף ע"ב) שאינו חיב על נזקי שורו בשלמים. אבל אם כן סבירא לנו קדשים קלים ממון בעליים הם. לאו יש כאן
מעשה המזיק בשור רעהו, וחיב בתשלומי נזקן מדואריתא.

כהנית שפగלו במקdash. במשנה מלך בהלכות חובל ומזוק (פס' ח"ד) מבח ולא ירעתי בא' איריא. שפיגלו דהינו
מחשבה שחן לומנו. אפי'ו מחשבה שלא לטמו שהקרבן 'בשרה' גמי' ימי' חיב. בין דקימא לנו בחשב מחשבה שלא לטמו
או'ם' שהקרבן כשר לא עללה לבעלים לשם חובה וצריך להביא אחר להובתו או לנדרו? עי'יש.

ואלו יש לומר דגמי' חנינים שפיגלו במקdash אין חיבם משום רין מזיק מדואריתא אלא מרים דרבני (עין בחרות
הקדושים) מ"מ כי מחייבין מסום רינא דרבני. הינו דוקא אם באחו הצעא שעשה בו מעשה המזיק נעשה זו נוק. כמו
במוכר שער חוב להחברו וחורב ומחלתו. הרי מהמלחה שהיא מעשה המזיק שנעשה בשבעוד הסquiaה את השבעוד. וכן השורף
שער חוב של חברו. הרי מעשה המזיק שנעשה בשער היק אה עזם השטר. ועל ירי זה גרט שברבו יאבד מסומו. והינו
שכתב חרמג'ים שם בהלכות חובל ומזוק (פס' ח"י) 'טהרי' (בזה שמלל להלחות) גרט לו לאבד השער והרוי הוא כמו
שרפו'. כלומר השער שנמחל ונעקב שעבורי הרוי הוא עכשו קוליל ניר בעלה. וכן עזם השער כמו בשורף אה
חstre. וכן בזורק כל' מרושח חגב על גבי' כרבים וכסתות. ובא אחר וקדם וסלק אה הכלים מעל הארכ' ונתבצ' הכליל בארכ'
ונסביר חיב נוק שלם באילו שבריו בידיהם טילוק הכרדים גרט לו שייסבר (מ"י' שם פ"ז ח"י) ההם גמי' או'ו מעשה המזיק
נון אל הכליל (הינו טילוק הכרדים וכסתות) חזיק אה עזם הכליל (וון' בכל' חמי' וחקשב חתם בהלכתה. י"א) אבל בחשב
מחשבה שלא לטמו בקדשים שאינם גטלים במחשבה זו. הרי מהחסמו שהוא מעשה המזיק הנעשה בקרבן לא טעה בקרבן
שם נוק שהרוי הקרבן כשר. אבל גורמת שהוא ציריך להביא קרבן אחר לנדרו או להובתו באוטן כזה אינו אלא גרמא
ואינו חיב משום רינא דרבני. ואינו חיב אלא מפוגל ממש או ששחת האסota לשם שלמים (רש"י בגבאי קמא דף ח' ע"א)
שמחשבתו. שהוא מעשה המזיק הנעשה בקרבן מזיקה אה עזם הקרבן.

אמנם בשיטה מקובלת בגבאי קמא (דף ח' ע"א) משמע מה שhei כתוב על חילוין. שבמחשבה שלא
לטמו גמי' או'ם' שהקרבן בשאר. אך כיוון שהרוי בחחיוו חיב בתשלומי נוקו.

רופא אומן שרפְּפָא ברשות בית דין והזיק בשוגג פטור בمزיד חיב מפני תיקון העולם. ואילו
מריגן חיב שאוט' מפוג בעילום בין שוגן בין מזרר בין גאות ובין גזרון. אך פטור מפני תיקון העולם. אך אתה מחיבם
כל אחר יתגעו אה עזמו מהיות רופא חולין. אך אם חבלו יותר מ הרונו. לדם זהו גמיך וחיב (עין גבאים ועין
בחוטפותה בגבאי קמא ט"ט ה"ג ובחודשים שם).

דרבירותם לעין אם הוקם ברוטאטו בוח הוא דמתנו תנאי רשות בית דין לנין לפוסרו מחששין, ומשמע מיל זה בחוריא דלענן עצם החתעsekot ברופאות לא בעין רשות בית דין וכל שرك בקי ייועו בחכמת סולאחת חרטואה מותר לו להתקען בתן.

וחהטבר בוח הוא מפני דעתית הרשות בית דין איןנה משמשת בכך כסתמה והסכמה על עזב טומחוון, דאיין פין לביון דין על כן, ופאי רופא דודגא אין לחס אפי' מושג מהחמת הרטואה ובפרט מהטשיה, אלא היא משמשת וכאה לשם קבלו עלייוו את חרטואן זהה על הציבור כולל שירופאים רופאות חונף נשי פחד חכם ויכלהו הן לתיקון וחונף, דאיין ליוון דברשות נתה לא משלם, דומיין דאדרין בסנהדרין ד' ח' ע"א: אמר רב חי מאן דצעי למירין דינא ואוי עעה מובעי למיטרא לישקל רשלות פבי ריש גלוות, ומושותך אין קכל הרשות בית דין מעכנת עזב החתעsekot בוח למי שבך בך ואין עליין עד איסוף מתהעסקתו ביל' קבלת הרשות בוח.

ב. בוח יתיישב מה שרדייטי בספר שלחן גבוחה (ס' שלין סק"א) שבוטב להקשות דמאן דרכ' טמייה הלא רשות ביך לנגי רופא. אמר ביד של רופאים שטומכים לרופא לריאות אמר כי יש גדולין מכאן אמר איזו רשאי לרופאות שם במקום גדולין, וכותב לתרץ' לדלולום כדי טפש והכט"ע בروفא שבא מחוץ לעיר וכותב טמיף מרופאים מובתקים בידו ונמקליה החטאים ביביך ואשתפודע להון דיאנון הרשותו לפוסך בדבאות ומיש הרמבן שאין ביך מרישן למי שאיזו בעי ריל אל אמר נחקרו החטאים שהן הם אמר שחוא בקי ומשיח מדרין לחיות רופא, ומדבריה הפלישה וכו' נראת דכאו אבידר ממש שנותינו לו רשות לרופאות וליד גראת כמי' דאמ אין ביך חקמים באחמת הרטאות מהיבא ידרעו שוז בקי או לא, ע"כ ע"ש.

ולהלא אמר יראח פאה מן הדוחק שישנו בתירוץ זה של חשלון גבוחה, להעיפוי דבריו הרמבן וחפור ווישוע זוכן דברי התוספה שמספ' מקור דבריהם] שהטבורה ריך גרגונא בזאת במי' שבא מקומי' וכחב אספה בידו שצעריכים לפך אישור ביד' בזון שאלתו זלמייהם ותאזריכו בסתמא רשות בית דין דמטמע גפשיטות שאוצרכם נזהר הוא בכל גוונא, וויתר חoil להשלון גבוחה להעיפוי בכור יותר רהמכוון לביך של רופאים. כדי שעלה בדעתו להעיפוי לך, אלא שחטפודבר לשחט מוחץ להחומר מושבו שורזה להתיישב וליטאות שט בוגונג שלא יוכלו או שלא רוצחים מכאן רשות לרופאות, שאוי נקרא פבר זאת אין גודלים דחוקם מטה שמעטיד השלון גבוח, מכיוון שהרי מוחב בזג'ריהם שם תנאי מסורש על כן שלא יתא שם

גודול ממנה או להעמדו. ביתר על כן דמייר בעור גודולו ומרובה באוכלון שלא ספיק להם הג"ד. של הרופאים בלבד והם גם הם אין ספיק בידם לטפל ברכואת כל חחולין, דאיין הורי' ברור' הרבר' דרשאיט' וגם מוחיבים לטפל ברכואות החולין גם יתר המומוחות והבקאים במלאה זהה זאת עז"ס שהמה קטנים בחכמת לעומת המומוחים הגודולים.

נס בספר דברי שאל על יו"ד ראייטי שטראקון מוח דמשמע דהביבר הוציאו שיתו נקיין ברכואות ע"ש. אבל לפני דברי אניל מיזשכ' בפסותו קשיות השלון גבוח שהרגיש בה גם הדברי' שאל, וזה מוח שיטים דחרשות בית דין באח' בכואן ורק לשם החבע רצון של קבלו עלייוו וטשומן נך לא קובע בכואן מה שח' בעצם לא ידע' בחכמת הרופאות וטסטמיטים בוח' בכח' החסכמה שכירז' מהמומוחים לאוחו דבר. ג' גדרות' מוחות ראייטי בספר בית חיל על יו"ד כספי זה סקיא' שכותב לומר דאם קבלו אותו באח' קה' וגם יש לו כתוב מרופאים מומוחים שקיירן ביליא דאקרידיט וו' מיקרי רשות בית דין וטטור מידי אדים, ולא זאת בלבד אלא אפי' אין לו כתוב כייל אך שהוא מומחה מהמת שקורא' באית ספריטים של רפואות ומרגלא' בסופו דאייטי שטא' מומחה, בון שקיבלו עליהם הקטל פטור' מידי אדים ע"ש, והרי הקטל בודאי לא ידע' אי' בקי זה בחכמת הרופאות, ומתח' להם עוד להביע חסכמה על מי שאחסן' בתה' הסכמה אין בירוח וביעיכ' כייל שדר' נחינה רשות והו ריך עניין של קובלו עלייוו וככין, ד' ולפי כל האמור יתישב גם על הא שלא שמענו בוח' טמי' שהוא יזכיר על נך שחרופא יכח ושות' ביך [עין בספר דברי שאל על יו"ד מהבעל שאל ומשיב' שטמאון על נך על שביעות' איןנו נהוג בזמנינו הנטלית רשות בידך, וחינוי מכך' שענין רשות בית דין. אינו כי אם לעניין פטור החשלאין אם חזק, ומפניו שכן מועיל לו גם קבלת הקטל בעצם' אותו לרופא עלייהם, וכן לפני דברי הדבר' שאל חיל' גיא' דכעל' וזה בזמנינו חיות ואין בת הירין בקאיון ברופאות. אז אתה נם. דאי' דאי' השמשלה שאנו נמצאים תחת ידיה' לסתם החסכמה כפי שנחוג מועיל וזה להינתן הרשות בפקוט' ביך' מפני שטם אצלך בא' ואת מכח החוקם המשמשתי ולג' מכח החוקם מתורתך, ויש להאריך.

ה' ובונגע למקום שיש גודל מנהן, נבר' הזוכרו לופר' דברו' שזו וזוק נשים ספיק' ביד' הגודל לרופאות, ומבעלדי' זאת בזודאי רשייא' וגם מוחיב' קפטן יותר בחכמת לטפל' ברופאות החולין' ובכלל' שהה' בג' ויודע המלאכת.

עד' פשות הדבר' להקל לרופאות גם בשיש' גודל מנהן, כשה滿דובר על מנת' מחלת' יוזעות אשר דרך רופאות מפורטת' ומקובלת על סי' מה שכותב

להלן מבטו של הרב הגאון ר' ולמן נחמה גולדברג שליט"א:

כבוד הרה"ג ר' יוסף פליישטן

עברית בקופיה על מה שכתב ובירר הן מגדולי אתרכנים והן מסברתו ונראים הרבה נכונים מאד.

אכן לחייב קודש אכתוב מה שהתעוררתי.

במה שהביא מהנ"מ שפרן שליט"א שבזה"ז שהמנגן חייב לרופאים הרי כל רופא נתחייב לשלם מכח המנגן והרי זה כשבור פועלים והמנגן להשכים שהיבים בזה. לענ"ד יש מקום לחלק שהיבים שנתחייבו להפועלים תלויים במנגן שהרי כשבור פועלים והמנגן להשכים הרי זה כמובן אמר להם בפירוש שסבירן וישבימו, והפועלים אם לא ישבימו לא יתחייב להם מה שפסק שהרי לא נתכוון לשלם כך וכך שכרם אלא אם ישבימו. וכן אם המנגן תחת מזונות ומיני מתיקה הרי זה כמובן אמר לפועלים בפירוש שסבירן יכול גם מזונות, אבל לדון שנתחייבו הפועלים לשלם עבור היוק, זה קשה, דבמה יתחייבו. וקשה לומר שהתשולם ששילם לפועל בזה יתחייב לו הפעול על היוקו, וזה הווקא בשילם לפני שהיוקו אבל גם בזה לא ברור שמכח המנגן נתחייבם בדברים אחרים, ואינו דומה למה שנתחייבם להשכים שהוא קניין שכירות שעל זה שילם. אכן זה נראה פשוט שהחייב הרופא להחזיר מה ששילמו לו שבר שהרי לא עשה מלאבתו כמו שעריך.

ומה שדן שאין הרופא חייב להעיד מכח השבת אבידה שאבידתו קודמת שאולי יפטרו אותו, יש לעין, בין שבאמת מכח הדין יכולם לפטרו וכדין אומן שעשה פסידא שלא הדר מפטרין כלל התראה, ומסתמא הדין גם בשוכר גוי. ובכל שפטרים דין אין לנו ראייה שאין חייבין שאין זה הפסדר, וצ"ע.

ומה שדןنبي טענת שלא להשביע, לא שייך בכך שמסברא לא נראה שאדם יודה שהיוק כדי שלא יחויקו בעשרות.

ואחתום בברכה שהקב"ה יעוזו להמשיך בפועל הנගול לתורה ביתר שאת ויתר עוז.

ולמן נחמה גולדברג

להלן מכתביו של הרב הנזין ר' מנדל שפרן שליט"א:

ב' מנ"א תשס"ג

במ"ד

לכ' הרח"ג וכוי שליט"א

שוכט"ס

עד השאלה, ברופא מיילד שומר תומ"ץ שבא ערו"כ למשפטה לבקש מהילה על מכשול שיצא מתח"י בטיפול רפואי בלידת תינוק ועי"ז נולד ילד מוגבל. המשפטה הגישה תביעה משפטית נגד הרופא שיש בитוח למקרים כאלו. האם מותרuder שיוודע עדות לטובת המשפטה להעיד נגד הרופא.

נידון השאלה היא, אם מותר לתבוע ואם עפ"י דין חייב הרופא. והנה אף שבдинינו מוק אינו חייב אף"י אדם דאוייך אדם יותר מהמשת הרבים ובלוי כוונה אין בוושת ואם לא פשע אין ד' דברים רק נוק. ושיעור נוק הוא כמה נפח מתכפוף להמכר בעבד והוא סבום קטן לעומת ריפוי ובוושת ולעומת מה שנחשב נוק היום ונגם אם חייב ריפוי אין כל הטיפולים השיקומיים שבמנינו בכלל ריפוי. גם אין דנים בזמה"ז נוק צער ובוושת ואפי" ריפוי ושבת נחלקו ראשונים אם דנים ורק מנדים שיפייסו קרוב למה שחייב עפ"י דין אבל תפיסה ע"י ערכאות לא מהני במ"ש الآחרונים בכלל תפיסת.

מ"ט בזמנינו שאין רופא מקבל רישיון לעסוק ברפואה בלי אחריות לרשות רפואית
במה שנקרו רשות בחוקי העמים ואולי אף"י חייב שיחיה לו ביטוח לנוקים שיצאו מתח"י הרי בכל שוכר רופא הוא אדעתא שיהי אחראי לנוקים ובכל רופא שנשבר לטיפול מתחייב בנוקים שיגרום. וא"כ מהאי טעה לחוד סגי לחייבן

אם לא נימא לחייב הרוי זה כאמור שרופא יהודי אף"י מומר המטפל עם יהודי שומר תורה יכול לפעול בכלל רשות שיחי" ואפי" לעודך עליו נסויים ואם יתחפש יהי" אסור להניש תלונה ולהובעו וא"כ הפקרת דם של שומר תורה לצדקתם של הרופאים. יותר מזה אם ימות חхи" יהי פטור מטעם קלב"מ, דחייבי מיתות שונגין פטוריין מתשלומיין. ולבן אף"י היה פטור חхи" עדיף לתקן שיחיו חייבים ואולי בין שהדבר פשוט ומוכרה כ"ב אי"צ תקנה מפורש ובמהותן ועומד הוא ויש לזה ראות אב"מ.

קונטרם בעניין ערבותות

אחד מהנושאים החלכתיים שעמד על הפרק בין בארכיק ובין בחרל הוא עניין היערכאות. לדרישות הרבניים ומורי הוראה דבכל אחר ואחר אספנו בקונטרם זה, תשוכות טנדולי הפטוסקים העגומים לעניין זה. חלק ב' מקונטרם זה יופיע כרך חבא אריה.

הרבי יצחק זילברשטיין
ראש כולל "בית דוד", חולון
רב רמת אלחנן, ב"ב

תביעה בערבותות על מחדל של רופא

שאלת:

מעשה ברופא מיילד, מומחה מפוזם, ששגג ולא ניתח אשא כשהעובר היה במצבה, ונתן לה ללדת באופן טבעי ועקב כך נולד הילד פגוע פגיעות קשות, נירולוגיות ומוסטוריות. נתברר שבשבוע הלידה חייו כל אנשי הצוות דעתם שחביבם לנתח את היולדת כדי להציל את העובר מצוקתו, אך רופא זה סבר שכיוון כך העובר לא יהיה וחבל לנתח את האשא לשוא.

כאמור, נולד ילד כשרוני ומהונן אך פגוע. ההורים שוקלים בראעם אם לחייב פצויים מבית החולים על המחדל של הרופא, שלא השכיל לנתח את האשא. בנסיבות אלו חפצם ההורים לשкам את בם.

השאלת הובאה לפני מרן הגראי"ם שרג' צ"ל והתמודד בשתי שאלות:

א. האם מותר לפנות לערכאות? ובפרט שלפי דין תורה אין מקום לחייב את הרופא — שלא עשה בידים נזק, אלא שלא הצליח את העובר ע"י נתוה, מתוך שיקול דעת מוטעה.

ב. האם מותר לחייב תביעה נזקין בעקבות כך יפגע שמו של הרופא.

תשובה:

א. אין מקום לחייב תביעה נזקין מהרופא.

דנאמר בירוש"ד סימן של"ו א': "וזאת ריפה ברשות בית דין וטענה והזק פטור מדיני אוים, וחייב בדיןיהם".

ומקורו מהתוספה פ"ז דב"ק: "רופא אומן רפואי ברשות בית דין, פטור מדיני אדם ודיינו מסור לשמיים. המתחן את העובר במעין אמו ברשות בית דין והזק פטור מדיני אוים ודיניו מסור לשמיים".

תוספחה זו כתובה גם בגיטין פ"ג הי"ג. ונאמר שם דפטור אם חזק בשוגג מפני חיקון העולט. והסביר ה"מנחת ביכוריים" – אף אדם מועד לעולט, מכל מקום פטרונו כשהזיך בשוגג כדי שיהא רופא מצוי לרופאות, וכמו כן בחתק עובר במעי אמו פטור בשוגג מפני חיקון העולט שימצא מי שרפאנה, ואף במקרה זה מצוי פטרונו, כמובן ב"מנחת ביכוריים".

ויתכן דמה שנאמר שהרופא דין מטוד לשמים היינו דוקא כשהזיך בידים, אבל בעניינו שלא חזק בידים אלא החיל מוחך שיקול מוטעה, פטור גם בדיןיהם ואסור לחייב ובערך שיגורים נזק לשם.

ונראה, רכל ואת כשבא לתבוע מהרופא עצמו. אבל כשתווער לחברת ביטוח אין כאן איסור גול, כי מחות הביטוח היא עסקה מסחרית שהחברה המבוחנת מתחייבת לפצוח את מי שנזיך פ"י רופא, ואפילו מוחך "שב ואל העשה". ואפילו מוחך דבריהם שחביב על דין תורה הרופא פטור. וגם אין בה מה שנות להילכה לערכאות. כי נודיע לנו שככל הרופאים מוכוחים בחברות U.D.M. שהיא חברה אנגלית של נקרים שיש להם בא"י סוכנויות ביטוח בשם "שוקי מנס" וכשיש לישראל דין ודברים עם נקרים יכול לתבעו בערכאות.

אלא שערין יש לדון, ויתכן שהדין ודברים הוא בין התובע לרופא, אלא שהרופא מבוטח לחברת של נקרים, ואולי במקרה יש משום הליכה לערכאות.

והנה רע"א בהגחות על השו"ע חריט סימן ג' כתוב חול": "כתב בשוו"ת 'מן גברים' סימן ה' בשם הרש"ך ח"ב רכ"ט, על מחלוקת בין תובע לנתקע, אחד אומר שרצוינו להתרין בדיון תורה, ואחד אומר שאין לו להתרין אלא בפני אחרים, שכן הוא המנהג במקומות שנעשה העסק, הדיין עמו, כיון ובמקומות שנעשה העסק יש מנהג להתרין כפי דרך הסוחרים, ולא כפי דין תורה, מנהג מבטל הלכתו, והביא ההיא דעתו מותא". עכ"ל.
לכוארו לפ"ז זה גם בעניינו, מאחד וכך הוא המנהג בין המבווחים לחברות הבטווח שמתוויניהם אצל עררכאות, אין איסור להתרין אצלם.

אולס ראייתי במוהר"ק שהנזכר שם היה בסוחרים שעשו עסקה והם עצם היו במדינה זו והסתורה במקום אחר, לפי איזה סוג מעות משלימים להם. דהיינו דין תורה משלמים אותה מדינה שבה נעשה העסק ולפי מנהג הסוחרים כפי המדינה האחרת, וזה אולי נבר מנהג הסוחרים כיון שידעתם של הסוחרים כפי מנהגם. ודומיא דעתו מותא דעפני שלפי דין תורה אין בה ממש, ככל זאת כיון שנגנו כך הסוחרים אולין בתר מנהגם. משא"ב בעניינו שבאים להתרין כדין טוען ונטען וכהורחות ובשיקול הדעת, במקרה זואי דלא מועל מנהג הסוחרים אלא חייבם לדין בדיני ישראל, וכמובן בסימן כי"ז סעיף ג' המכבל עליו בקנין לדון עם חברו לפני עכו"ם אינו כלום. ואסור ליזון בפניהם וכמובן שם בביור הגרא דהו כמונת על מה שכותב בתורת.

ולכן אם הדיין ודברים הם עם יהודים, או לחברת הביטוח יהודית או שהתביעה היא נגד הרופא היהודי, אין לדון בפני עררכאות כי אם לאחר כתוב טירוב וכמובן בחו"ט סימן כי"ז סעיף ב': "אם בעל דין אלם ואינו יכול להציג ממנו בדיני ישראל תחילת, ואם לא רצה לבא, נוטל רשות מביית דין ומציל בדיני עכו"ם מיד בעל דיןו".

ושמעתי ממו"ח מרן הגראי"ש אלישיב שליט"א, שנסתפק מהי ההלכה כשהנחבע מומר. ואולי בכה"ג כיון שהרור שלא יסכים לבא להתרין בפני בי"ד ישראל — אולי בכה"ג מותר מיד לחייב בפני דין עכו"ם, כי אין כאן הרמת יד חולול בתורה, שהרי יודע התובע שהנחבע לא יסכים להתרין בפני זייןימ' ישראלים, וצ"ע.

והנה הנティבות בסימן כ"ז ג' כתוב: "במלואה על פה אי אפשר לדיננו ישראל ליתן לרשות להוציא, דאי אמר אינו חייב לו כל כך רק משפטים אותו בשאינו רוצה לבא". עכ"ל. לפ"ז בעניינו, כאשר אין בית הדין יודיע ב��ירור שלפי תנאי הבטוח חייב הרופא לשלם, אין להם ליתן רשות להתרין בפני ערכאות.

אך בספר "אמרי בינה" ח"מ סימן כ"ז נאמר: ד"סוגיא דעתמא אולי בתר איפכא (מדברי הנティבות) ונוטנים בכל בית דין רשות ללקת לערכאות נגד מסרב,adam לא כן לא שבכת חי, וכל אחד שיש לו דין ודובois עם חבירו אם אינו יודע בבית דין מחייב ברונו יפסיד את שלו, כי גם אם משפטים אותו לא ישגיח בזה וימצא מסיעים בעזה"ר בפרט וכ"ז ויאכל הלה וחדי". עכ"ל.

והנה הגאון ר' יחזקאל טרגא זצ"ל העיר, דמה שמצוינו שਮותר לבית דין ליתן רשות להתרין בפני ערכאות, מצינו זאת רק לגבי ערכאות נכרים, אבל ערכאות ישראל שגם הם עצם מוצווים לדון על פי דין תורתנו הק' לא מצינו שמוثر להתרין בפנייהם גם אחרי כחט טירוב, שהרי מכשילים אותם במה שהם מוחרים עליו.

הצעתי דבריים יפים הללו לפני מרן מו"ח שליט"א והשיב מו"ח שליט"א, ומותר לכ"ד ליתן רשות להתרין בפנייהם, וזאת על פי הגרא"א כ"ז ה' שכחוב שההיתר של נתינת רשות מיסוד עלי פ"ג המג' בגייטין, ובנכרים חובטין ואומרים לו עשה מה שהישראל אומר. והיתר זה שיין גם בדרינים יהודים כיון שגם הם נחשבים כאומרים לו עשה וזה שבית דין הדנים דין תורה אומרים.

אלא שעדיין יש לחוש לאיסור של נתקוין לאכול בשר חזיר ועלה ביזו בשור טלה דעבירה בידו וצריך כפורה. ואם כן הרי הרופא נתקוין לאכול בשר חזיר ולדין בדרינים של עכו"ם נגד תורות משה. אלא שהם שוגגים בדבר. וכך אפשר להקל ולדין בפני ערכאות. ב. בדבר השאלה השנייה, שאולי יצא נוק מההתביעה לרופא, סובר מו"ח שדומה למקרה בתרוט' במס' ב"ב נ"ד. ד"ה ויישרל, שכחוב שמוثر ליישרל לחייב מעותיו מהעכו"ם אע"פ שמוثر כך יחוור הנכרי ויתבע מהישראל שלא כדין.

ונפרט לרופא יודע מראש והוא עתיד להחשף ולעמדו למשפט ונבנש על דעת קו' לעסק הרפואה.

לטבות:

- א. מותר לחייב את הרופא מערכאות.
- ב. ואע"ס שע"ז יפגע שמו של הרופא.